

تعیین‌کننده‌های موفقیت تحصیلی: واکاوی مقایسه‌ای دانشجویان کارشناسی کشاورزی در دانشگاه یاسوج

مصطفی احمدوند*، مهدی نوری پور، و مریم شریف‌زاده^۱

(تاریخ دریافت: ۱۳۹۲/۶/۳۰؛ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۳/۳/۱۷)

چکیده

موفقیت تحصیلی دانشجویان کشاورزی به عنوان یکی از دغدغه‌های عمده‌ی پیش‌روی آموزش عالی کشاورزی کشور است، چرا که موفقیت تحصیلی نقش به‌سزایی در موفقیت شغلی دارد. فزون بر آن، بخش قابل توجهی از نیروی انسانی کشور در مؤسسات آموزش عالی کشاورزی پرورش می‌یابند که شناسایی سازه‌های مؤثر بر موفقیت تحصیلی آنان برای برنامه‌ریزی و اتخاذ راهبردهای بهینه ضروری می‌نماید. بنابراین، هدف این پژوهش شناسایی و تبیین سازه‌های مؤثر بر موفقیت تحصیلی دانشجویان کارشناسی کشاورزی دانشگاه یاسوج بود. پژوهش از نوع توصیفی بوده و از روش پیمایش برای گردآوری داده‌ها استفاده گردید. جمعیت مورد مطالعه‌ی تحقیق بر دو گونه‌ی دانشجویان موفق (ممتاز) و دانشجویان ناموفق (مشروطی) در مقطع کارشناسی دانشکده‌ی کشاورزی دانشگاه یاسوج بودند که اعضای نمونه‌ی آماری با استفاده از فرمول نمونه‌گیری طبقه‌ای ساده به ترتیب ۵۵ و ۵۴ نفر از دانشجویان ممتاز و مشروطی انتخاب شدند. در مجموع، تعداد ۱۰۹ دانشجو مطالعه شد. ابزار اصلی جمع‌آوری داده‌ها، پرسش‌نامه‌ای بود که روایی آن توسط کمیته کارشناسی تأیید و پایایی آن با انجام یک مطالعه‌ی راهنما با مقدار آلفای کرونباخ ۰/۶۹ تا ۰/۸۷ برای دسته متغیرهای گوناگون تعیین گردید. یافته‌ها نشان داد جنس، محل سکونت، نوع دوره، نوع پذیرش در دانشجویان موفق و ناموفق (مشروطی) متفاوت است. همچنین بین سازه‌های مذکور و موفقیت تحصیلی رابطه‌ی معناداری وجود دارد. فزون بر آن، نتایج حاصل از رگرسیون لجستیک حاکی از آن است که سازه‌های جنس، محل سکونت، تعداد اعضاء، نیاز به کمک هزینه، و میزان مشاوره تحصیلی از سازه‌های پیش‌بینی‌کننده‌ی موفقیت و یا عدم موفقیت تحصیلی دانشجویان محسوب می‌گردند. بنابراین، گسترش وام‌های دانشجویی و نظام‌مند کردن مشاوره در برنامه آموزشی اساتید و نظام آموزشی توصیه می‌گردد.

واژه‌های کلیدی: موفقیت تحصیلی، آموزش عالی کشاورزی، دانش‌آموختگان کشاورزی، یاسوج.

۱ - استادیاران ترویج و آموزش کشاورزی، گروه مدیریت توسعه روستایی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه یاسوج، یاسوج، ایران.

*- مسئول مکاتبات، پست الکترونیکی: mahmadvand@yu.ac.ir

مقدمه

افزایش موفقیت تحصیلی دانشجویان رشته‌های مختلف دانشگاهی به طور عام و رشته‌های کشاورزی به طور ویژه همواره به عنوان یکی از دغدغه‌ها و چالش‌های عمده‌ی پیش‌روی مسئولین و دست‌اندرکاران آموزش عالی کشور بوده است (شکراله‌زاده، ۱۳۸۹). به عبارت دیگر، سال‌های متممادی است که افت تحصیلی دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها از معضلاتی است که گریبان‌گیر نظام آموزشی کشور شده است (رهایی، ۱۳۸۴؛ عراقی، ۱۳۸۴)، به گونه‌ای که سنجش موفقیت و افت تحصیلی به دلیل بالا رفتن هزینه‌های مراکز آموزشی اهمیت ویژه‌ای پیدا کرده و در دهه‌های اخیر افزایش این هزینه‌ها شتاب فزاینده‌ای به خود گرفته است. به عنوان مثال، هزینه‌ی سرانه هر دانشجو در سال تحصیلی ۹۰-۸۹، برای کاردانی، ۱/۸۰۰/۰۰۰، کارشناسی ۲/۲۸۰/۰۰۰، کارشناسی ارشد ۵/۴۰۰/۰۰۰ و دکتری تخصصی ۷/۸۰۰/۰۰۰ تومان برآورد گردیده است. فزون بر آن، به گفته متولیان امر، هزینه‌ی هر دانشجوی کشاورزی که به طور مطلوب آموزش دیده باشد، ۱/۸ برابر دانشجوی پزشکی، ۲/۵ برابر دانشجوی فنی، مهندسی و علوم پایه و ۲/۷ برابر دانشجوی رشته‌های علوم انسانی است (تارنمای تابناک، ۱۳۹۰). این در حالی است که براساس تحقیقات انجام شده، حدود ۱۲ درصد از دانشجویان دانشگاه‌ها در طی تحصیل خود حداقل یک نیم سال تحصیلی مشروط می‌شوند که این مشروطی نه تنها ممکن است دانشجویان را از نظر روحی دچار مشکل نماید، بلکه از نظر پیشرفت تحصیلی نیز آن‌ها را در معرض خطر محرومیت از تحصیل قرار می‌دهد تا آنجا که شرایط جبران این مشکل آموزشی برای دانشجویان میسر نمی‌شود و موجب اخلاف در بهره‌برداری مطلوب از اصول علمی

برای تربیت نیروی انسانی، منابع انسانی و مالی، و نیز نارضایتی اجتماعی می‌گردد (هزاوه‌ئی و همکاران، ۱۳۸۴). امروزه پژوهش‌ها، نقش سازه‌های مختلفی را بر موفقیت تحصیلی فراگیران به اثبات رسانیده‌اند (Garton et al., 2001). نگاهی به پیشینه‌نگاشته‌ها پیرامون موفقیت تحصیلی دانشجویان نشان می‌دهد که دانشجویان دارای ویژگی‌های متفاوتی می‌باشند (Feder & Brent, 2005)، که این ویژگی‌ها بر موفقیت تحصیلی آنان تأثیر خواهد گذاشت. ویژگی‌های مؤثر عمدتاً به چهار دسته‌ی ویژگی‌های فردی، ویژگی‌های خانوادگی، ویژگی‌های محیط و نظام آموزشی فراگیر، و ویژگی‌های آموزشگر قابل تفکیک هستند. در حوزه‌ی ویژگی‌های فردی، خصیصه‌هایی نظیر ویژگی‌های جمعیت‌شناختی، اقتصادی و مالی، و آموزشی- تحصیلی نقش به‌سزایی در موفقیت تحصیلی دانشجویان دارند. در همین راستا، مطالعه‌ی رضوی و شیرینی (۱۳۸۴) پیرامون سبک‌های تفکر فراگیران و رابطه‌ی آن با پیشرفت تحصیلی نشان داد، قوی‌ترین تبیین‌کننده پیشرفت تحصیلی، سن فراگیران بوده است، به طوری که فراگیری که سن بیشتری داشته‌اند، از افت تحصیلی بیشتری برخوردار بوده‌اند. تأثیر جنسیت نیز در موفقیت تحصیلی مورد توجه فراوان قرار گرفته است. جوهانسون (Johanson, 1991) نشان داد که برخی مشخصات دانشجویان مانند جنسیت با پیشرفت تحصیلی آن‌ها در رشته‌ی ماشین‌های کشاورزی ارتباط دارد. حجازی و امیدوی نجف‌آبادی (۱۳۸۵) نیز در مطالعه‌ی دانشجویان سال آخر دانشکده‌ی کشاورزی دانشگاه تهران و مقایسه‌ی موفقیت تحصیلی دانشجویان دختر و پسر نشان دادند که دانشجویان دختر در مقایسه با دانشجویان پسر از موفقیت تحصیلی بالاتری برخوردارند. اسماعیلی (۱۳۷۶) در تحقیق خود به این نتیجه رسید که

شد. یافته‌های پژوهش ابدی و زمانی (۱۳۸۸) نیز نشان داد دانشجویانی که از وضعیت اقتصادی مناسبی برخوردار نبوده‌اند، پیشرفت تحصیلی کمتری داشته‌اند. همچنین اشتغال دانشجو در زمان تحصیل تأثیر منفی بر روی موفقیت تحصیلی او داشته است. تأثیر پیشینه‌ی آموزشی- تحصیلی نیز بر موفقیت تحصیلی همواره مورد توجه بوده است. یافته‌های حجازی (۱۳۸۱) در این خصوص نشان داد، معدل دیپلم، و نمرات آزمون ورودی از مهم‌ترین عوامل پیش‌بینی‌کننده‌ی موفقیت تحصیلی بودند. خزاعی و همکاران (۱۳۸۶) در پژوهش خود دریافتند که فاصله‌ی دیپلم تا دانشگاه، معدل دیپلم، سهمیه‌ی قبولی در کنکور و میانگین تمامی دروس تخصصی در کنکور سراسری در بین دو گروه از دانشجویان مشروط و غیرمشروط پزشکی به لحاظ آماری متفاوت است. یافته‌های پژوهش زمانی و امیری‌اردکانی (۱۳۸۲) حاکی از آن است که رشته‌ی تحصیلی دوره‌ی متوسطه، سهمیه‌ی ورود به دانشگاه با موفقیت تحصیلی دانش‌آموختگان کشاورزی هم‌بستگی دارد. به طوری که دیپلم‌های غیرکشاورزی با اختلاف معنی‌داری از معدل کارشناسی بالاتر در مقایسه با دیپلم‌های هنرستان‌های کشاورزی برخوردار بوده‌اند. همچنین، دانش‌آموختگان دارای سهمیه‌ی منطقه یک، فزون بر معدل کارشناسی بالاتر دارای کمترین تعداد درس‌های تکرار شده در طول تحصیل در دانشکده، کمترین تعداد درس‌های حذف شده در طول تحصیل مقطع کارشناسی بوده‌اند. سبک‌های یادگیری یکی دیگر از ویژگی‌های آموزشی-تحصیلی مؤثر بر یادگیری فراگیران است و از موضوعات مهم و تأثیرگذار در تحقیقاتی است که به بررسی تفاوت‌های فردی در یادگیری پرداخته‌اند (نجاتی و برزآبادی فراهانی، ۱۳۸۶). پورآتشی و همکاران (۱۳۸۸) به تعبیر کُلب (Kolb, 1984)، سبک‌های یادگیری را

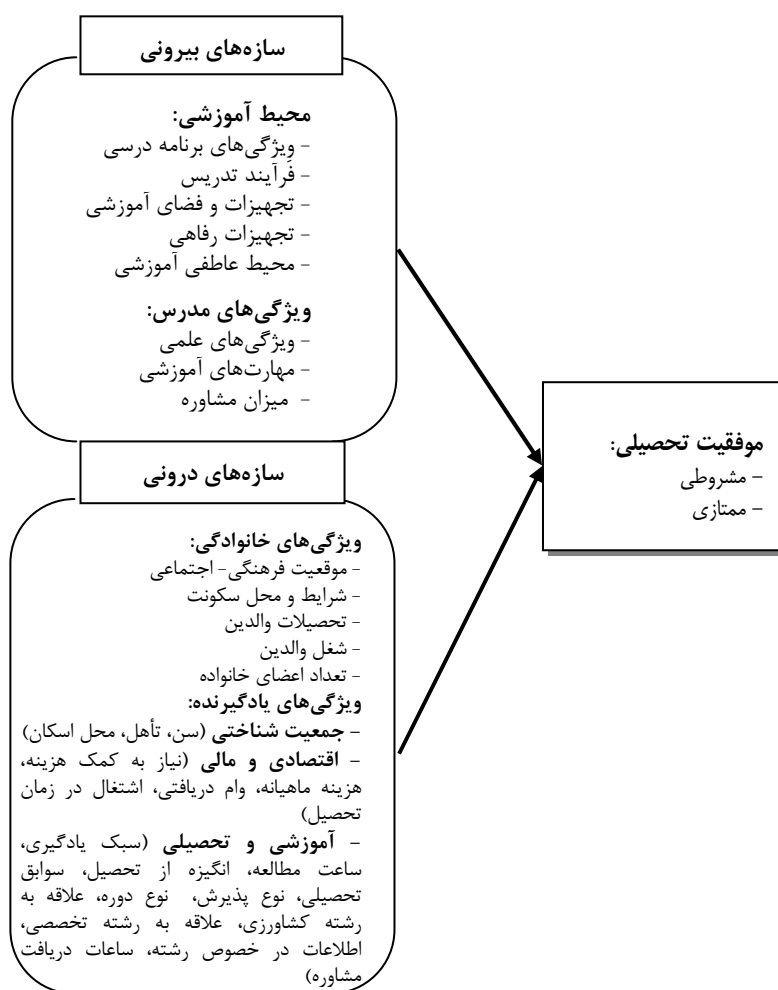
موفقیت تحصیلی با جنسیت، رابطه‌ی معنی‌داری دارد. یافته‌های پژوهش هزاوه‌ئی و همکاران (۱۳۸۴) نیز نشان داد، درصد مشروطی در دانشجویان پسر بیش از دختران است. تأثیر تأهل بر موفقیت تحصیلی نیز مورد بررسی قرار گرفته است. قوام و همکاران (۱۳۸۴) در مطالعه‌ی نشان دادند که دانشجویان دختر در مقایسه با پسر، و افراد مجرد در مقایسه با افراد متأهل از پیشرفت تحصیلی بیشتری برخوردار بوده‌اند. محل تولد و سکونت یکی دیگر از ویژگی‌های فردی مؤثر بر موفقیت تحصیلی است. مطالعه‌ی حجازی (۱۳۸۳) با هدف بررسی میزان تأثیر منشاء روستایی داشتن بر موفقیت تحصیلی و عملکرد شغلی دانشجویان کشاورزی دانشگاه تهران حاکی از عدم رابطه‌ی معنادار خاستگاه سکونتی (منشاء روستایی داشتن) با موفقیت تحصیلی بود. این در حالی است که، مطالعه‌ی زمانی و امیری‌اردکانی (۱۳۸۲) نشان داد دانش‌آموختگان شهری، با اختلاف معنی‌داری از موفقیت تحصیلی بیشتری در مقایسه با دانش‌آموختگان روستایی برخوردارند. همچنین، بر اساس پژوهش حجازی و امیدنی نجف‌آبادی (۱۳۸۵) بین موفقیت تحصیلی کسانی که در خوابگاه سکونت دارند و کسانی که با خانواده زندگی می‌کنند، تفاوت معنی‌داری وجود ندارد. این در حالی است که نتایج به دست آمده از تحقیق محمدی دینانی و فولادی (۱۳۸۰) نشان داد، دانشجویانی که در خوابگاه سکونت نداشته‌اند از موفقیت تحصیلی بالاتری نسبت به دانشجویان ساکن در خوابگاه برخوردار بوده‌اند. وضعیت اقتصادی و مالی دانشجو نیز از ویژگی‌های فردی مؤثر بر موفقیت تحصیلی است. در تحقیقی که زارع شاه‌آبادی (۱۳۸۱) انجام داد به این نتیجه رسید که متغیر وضعیت اقتصادی و موفقیت تحصیلی رابطه دارند، به این معنی که هرچه وضعیت اقتصادی دانشجو حادث‌تر باشد، افت تحصیلی نیز بیشتر خواهد

صورت پذیرفت، نشان دادند نقش تحصیلات پدر در موفقیت تحصیلی دانشجویان بیش از سایر عوامل است. خزاعی و همکاران (۱۳۸۶) نیز تحصیلات پدر و مادر را در دانشجویان مشروط و غیرمشروط متفاوت نشان داده‌اند، به طوری که دانشجویان غیر مشروط دارای والدین با متوسط تحصیلات بیشتری بوده‌اند. زمانی (۱۳۷۸) اختلاف معنی‌داری بین موفقیت شغلی دانش‌آموختگان که شغل پدرانشان کشاورزی بوده است با دانش‌آموختگانی که شغل پدرانشان غیر کشاورزی است به دست نیاورده است. وی همچنین نشان داد اختلاف معنی‌داری بین موفقیت شغلی دانش‌آموختگانی که مادرانشان شاغل بودند با دانش‌آموختگانی که مادرانشان خانه‌دارند، وجود ندارد. پژوهش حجازی (۱۳۸۳) نیز اختلاف معنی‌داری را بین موفقیت شغلی دانش‌آموختگان شهری و روستایی تأیید نکرده است. محیط و فرآیند آموزشی دسته‌ی دیگری از متغیرهای مؤثر بر موفقیت تحصیلی محسوب می‌گردند. سنموک و فاجلمن (Senemoke & Fogelman, 2003) بر روش تدریس آموزش‌گر در موفقیت تحصیلی تأکید دارند. تأثیر شیوه‌ی تدریس بر عملکرد دانشجویان در آمریکا نیز توسط وادی (Wade, 2000) مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج این پژوهش نشان داد دخالت دانشجویان در فرآیند آموزشی و ایجاد اعتماد بین دانشجو و مدرس بر موفقیت تحصیلی دانشجویان تأثیر معنی‌داری دارد. مطالعات پیشین نشان داده است از میان اجزاء نظام آموزشی، استفاده از تکنیک‌های آموزشی (بلوم، ۱۳۵۵)، روش‌های صحیح ارزشیابی دانشجویان توسط اساتید (مجدفر، ۱۳۷۱)، استفاده از منابع آموزشی، هدایت و مشاوره‌ی تحصیلی دانشجویان (گنجی، ۱۳۷۴)، برنامه‌ریزی آموزشی و همچنین محیط فیزیکی و اجتماعی کلاس درس بر موفقیت دانشجویان مؤثر می‌باشند (هزاوه‌ئی و فتحی، ۱۳۸۵).

بیان‌گر روش‌هایی می‌دانند که در آن افراد مفاهیم، قوانین و اصولی را به وجود می‌آورند که آنان را در برخورد با موقعیت‌های جدید هدایت می‌کند. کُلب (Kolb, 1984)، چهار نوع سبک یادگیری را مشخص نموده که عبارتند از: سبک هم‌گرا یا هنجارپذیر، سبک واگرا یا هنجارگریز، سبک جذب‌کننده یا همگون‌ساز، سبک انطباق‌یابنده یا همگون‌گرد (Kolb, 1984). آستین و همکاران (Astin et al., 2005)، سبک‌های یادگیری را به عنوان مهم‌ترین سازه در موفقیت تحصیلی می‌داند. گارتون و دیر (Garton & Dyer, 2002) این طور نقل می‌کنند که سبک‌های یادگیری خودمحور رابطه‌ی مثبت با موفقیت تحصیلی دارد و به طور کلی این عامل با پیشرفت تحصیلی در مقطع عالی رابطه‌ی مثبت دارد. صالحی و عنایتی (۱۳۸۸) نیز یکی از عوامل اساسی موفقیت تحصیلی دانشجویان را آشنایی با مهارت‌های مطالعه و یادگیری عنوان نموده و در مقابل ناامیدی و شکست تحصیلی را ناشی از نبود مهارت‌های مطالعه و یادگیری ذکر می‌کنند. آن‌ها بر مبنای این مطالعات اظهار می‌دارند که راهبردهای مطالعه و یادگیری با تسهیل فرایند یادگیری دانشجویان، عملکرد تحصیلی آن‌ها را بهبود می‌بخشند. ویژگی‌های خانوادگی دسته‌ی دیگری از متغیرهای دخیل در موفقیت تحصیلی هستند. منظور از ویژگی‌های خانوادگی در این تحقیق، وضعیت اقتصادی خانواده، میزان تحصیلات والدین، و شغل والدین می‌باشد. جینس (Jeynes, 2003) و گونزالس و برانکو (Gonzales & Branco, 1991) با تأکید بر عوامل خانوادگی، معتقدند این متغیر تأثیر به‌سزایی بر موفقیت تحصیلی دانشجویان دارد. یافته‌های حجازی (۱۳۸۱) نشان داد، تحصیلات پدر یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر موفقیت تحصیلی دانشجو می‌باشد. حجازی و امیدنی‌نجدآبادی (۱۳۸۵) در پژوهش دیگری که در بین دانشجویان کشاورزی

ماهیهانه، وام دریافتی، اشتغال در زمان تحصیل، سبک یادگیری، ساعت مطالعه، انگیزه از تحصیل، سوابق تحصیلی، نوع پذیرش، نوع دوره، علاقه به رشته‌ی کشاورزی، علاقه به رشته‌ی تخصصی، اطلاعات در خصوص رشته، ساعات دریافت مشاوره) می‌باشد. منظور از سازه‌های بیرونی، سازه‌های فراتر از دانشجو و خانواده‌ی وی است. سازه‌های بیرونی نیز شامل ویژگی‌های مدرس (ویژگی‌های علمی، مهارت‌های آموزشی، میزان مشاوره)، و نظام و محیط آموزشی (برنامه‌ی درسی، فرآیند تدریس، یادگیری، تجهیزات و فضای آموزشی، تجهیزات رفاهی، محیط عاطفی آموزشی، نسبت مدرس به یادگیرنده) می‌باشد.

راهنماهای یادگیری و مطالعه که توسط مدرس به دانشجویان انتقال داده می‌شود، نیز از دیگر متغیرهای آموزشی است که بر اساس مطالعه‌ی شیه و گامون (Shih & Gamon, 2002)، نقش تعیین‌کننده‌ای در موفقیت تحصیلی دارند. در یک جمع‌بندی از مرور پیشینه‌نگاشته‌ها، همان‌گونه که در نگاره ۱ آمده است، چنین استنباط می‌گردد که موفقیت تحصیلی دانشجویان تحت تأثیر سازه‌های بیرونی و درونی بسیاری است. سازه‌های درونی شامل ویژگی‌های خانوادگی (موقعیت اجتماعی، شرایط و محل سکونت، تحصیلات والدین، شغل والدین، درآمد خانواده، تعداد اعضای خانواده)، و ویژگی‌های فردی دانشجو (سن، تأهل، محل اسکان، نیاز به کمک هزینه، هزینه‌ی

نگاره ۱- الگوی مفهومی پژوهش

عمل شد که ابتدا فهرست اسامی دانشجویان مورد نظر از اداره آموزش دانشکده کشاورزی اخذ گردید، آن‌گاه به صورت تصادفی نظام‌مند، تعداد مورد نظر مشخص شدند. بنابراین، در مجموع تعداد ۱۰۹ دانشجوی رشته‌ی کشاورزی در این دانشگاه مورد مطالعه قرار گرفتند. ابزار اصلی جمع‌آوری داده‌ها، پرسش‌نامه‌ای بود که از شش بخش عمده تشکیل شده بود. سبک‌های یادگیری دانشجویان به وسیله‌ی مقیاس یادگیری کُلب (Kolb, 1984) و آزمون مربوطه سنجیده شد. این آزمون حاوی ۱۲ پرسش در قالب مقیاسی با طیف چهار گزینه‌ای است که هر بند از بندهای چهار گزینه‌ی پاسخ، بُعدی خاص از ابعاد چهارگانه‌ی سبک یادگیری را مورد توجه قرار می‌دهد. آزمون کُلب که بر مبنای پرسش‌نامه‌ی یادگیری کُلب (Kolb, 1984) طراحی گردیده است، پس از ترجمه به فارسی روان و انجام هنجاریابی لازم، در پرسش‌نامه تحقیق خنک‌جان (۱۳۸۳) گنجانده شده و آزمون روایی و پایایی از آن به عمل آمده و مورد تأیید قرار گرفته است. این پرسش‌نامه با افعالی نظیر احساس کردن، نگاه کردن، تفکر کردن، انجام دادن، نوع شیوه‌ی یادگیری افراد را تعیین می‌کند. در این پژوهش منظور از دانشجوی ممتاز دانشجویی است که در سال تحصیلی ۸۹-۸۸ جزء آمار دانشجویان رتبه یک تا سه هم دوره خود بوده‌اند. دانشجوی مشروطی نیز دانشجویی است که در سال تحصیلی پژوهش حداقل یک نیم‌سال مشروطی در کارنامه خود داشت. پس از طراحی پرسش‌نامه، روایی صوری و ساختاری آن توسط صاحب‌نظران و کارشناسان تأیید گردید. به منظور تأیید پایایی پرسش‌نامه مذکور، یک مطالعه پیش‌آهنگ با استفاده از ۱۵ نفر از دانشجویان خارج از محدوده تحقیق انجام شد که ضریب آلفای کربناخ برای متغیرهای گوناگون ۰/۶۷ تا ۰/۸۷ به دست آمد. پس از تکمیل پرسش‌نامه‌ها، اطلاعات موجود در

بنابراین، شناسایی تعیین‌کننده‌های موفقیت تحصیلی دانشجویان کشاورزی دانشگاه یاسوج به عنوان هدف کلی این پژوهش مد نظر قرار گرفت، که اهداف اختصاصی زیر نیز دنبال شدند:

- مقایسه‌ی ویژگی‌های دانشجویان کشاورزی موفق و مشروطی در دانشگاه یاسوج؛

- شناسایی سازه‌های تأثیرگذار بر موفقیت و یا ناکامی تحصیلی دانشجویان کشاورزی در دانشگاه یاسوج.

انجام چنین مطالعه‌ای به مدیران، مدرسان و برنامه‌ریزان آموزشی و پرورشی، روانشناسان تربیتی، و مدیران آموزشی کشاورزی دوره‌های کارشناسی کشاورزی کمک خواهد نمود تا سازه‌ها و عوامل تأثیرگذار بر موفقیت تحصیلی را شناسایی نموده و به تقویت سازه‌های مثبت مؤثر بپردازند.

روش پژوهش

روش تحقیق در این پژوهش از نوع توصیفی بوده که از تکنیک پیمایش مقطعی (Cross-Sectional Survey) برای گردآوری داده‌ها استفاده گردید. جمعیت مورد مطالعه‌ی پژوهش بر دو گونه‌ی دانشجویان موفق (ممتاز)، و دانشجویان ناموفق (مشروطی) در مقطع کارشناسی دانشکده‌ی کشاورزی دانشگاه یاسوج بود که در سال تحصیلی ۸۹-۱۳۸۸ در رشته‌های سه گانه‌ی کارشناسی کشاورزی (زراعت و اصلاح نباتات، گیاه پزشکی و یا علوم دامی) در این دانشگاه مشغول به تحصیل بودند. طبق آمار مدیریت آموزشی، دانشکده کشاورزی دانشگاه یاسوج در سال تحصیلی ۸۹-۸۸ تعداد ۸۹ دانشجوی مشروطی و ۷۲ دانشجوی ممتاز (رتبه اول تا سوم) داشته است. اعضای نمونه‌ی آماری با استفاده از فرمول نمونه‌گیری طبقه‌ای ساده (Scheaffer et al., 1996) به ترتیب ۵۵ و ۵۴ نفر از دانشجویان ممتاز و مشروطی انتخاب شدند. برای انتخاب و گزینش نمونه‌ها به این شیوه

اقوام سکونت داشتند. این امر نشان می‌دهد بیش از نیمی از دانشجویان کشاورزی مورد مطالعه از سایر نقاط استان و نیز استان‌های همجوار در دانشگاه یاسوج پذیرش شده‌اند. بر اساس یافته‌های پژوهش، ۴۰ نفر از دانشجویان مورد مطالعه بومی شهر یاسوج، ۲۸ نفر بومی استان کهگیلویه و بویراحمد، ۳۶ نفر از استان‌های همجوار و دو نفر از استان‌های غیر همجوار در این دانشگاه مشغول به تحصیل بودند. یافته‌های پژوهش همچنین نشان داد، نیمی از دانشجویان (۴۸/۸ درصد) مورد مطالعه دارای سبک یادگیری واگرا بوده‌اند. سبک‌های یادگیری هم‌گرا، انطباق دهنده، و جذب کننده به ترتیب با ۲۰/۷، ۱۷/۱، و ۱۳/۴ درصد در رده‌ی دوم تا چهارم به لحاظ فراوانی در بین دانشجویان قرار داشته‌اند. این یافته با یافته‌های پورآتشی و همکاران (۱۳۸۸) و ابدی و زمانی (۱۳۸۸) همخوانی دارد. میانگین ساعت مطالعه دانشجویان مورد مطالعه ۴/۹۹ ساعت در روز بوده است. این در حالی است که کمینه آن صفر و بیشینه آن ۱۰ ساعت در روز می‌باشد. بررسی علاقه‌ی دانشجویان به رشته‌های کشاورزی نشان داد میانگین (دامنه‌ی یک تا سه) علاقه‌ی آنان به رشته‌های کشاورزی ۱/۷۲ با انحراف معیار ۰/۹۸ بوده است. ۷۵/۷ درصد از دانشجویان قبل از ورود به دانشگاه با کشاورزی آشنایی داشته و به نحوی با این رشته ارتباط داشته‌اند. این در حالی است که ۲۴/۳ درصد از دانشجویان اظهار نموده‌اند پیش از این، هیچ‌گونه سابقه‌ی آشنایی با رشته‌های کشاورزی را نداشته‌اند. یافته‌های پژوهش پیرامون مسائل اقتصادی نشان داد میانگین هزینه ماهیانه دانشجویان مورد مطالعه ۷۳۸۹۴۰ ریال است که بیشینه‌ی آن ۱۵۰۰۰۰۰ و کمینه‌ی آن ۱۰۰۰۰۰ ریال بود. این یافته حاکی از آن است که گوناگونی هزینه‌ی تحصیل در بین دانشجویان مورد مطالعه بسیار زیاد بوده و لذا

پرسش‌نامه‌ها کدگذاری شده و با استفاده از نرم افزار آماری SPSS 17.5 مورد تحلیل قرار گرفتند. از آزمون‌های فراوانی، مقایسه‌ی میانگین‌ها، تحلیل واریانس دو سویه، تحلیل رگرسیون لجستیک و دیگر آمارها برای تحلیل و تفسیر داده‌ها استفاده شد.

یافته‌ها و بحث

۱. ویژگی‌های دانشجویان مورد مطالعه

در این پژوهش ۵۵ دانشجوی ممتاز و ۵۴ دانشجوی مشروطی مورد مطالعه قرار گرفتند که ۳۹ نفر از دانشجویان مورد مطالعه (۳۶/۱ درصد) در دوره‌ی شبانه و ۶۹ نفر (۶۳/۹ درصد) در دوره‌ی روزانه مشغول به تحصیل بودند. بررسی سن دانشجویان نشان داد میانگین سن آنان ۲۱/۲۹ با انحراف معیار ۱/۲۹ بوده است. همچنین بیشینه‌ی سن ۲۴ و کمینه آن ۱۹ سال گزارش شده است. از ۱۰۹ دانشجوی مورد مطالعه در رشته‌ی کشاورزی دانشگاه یاسوج، (پاسخگویانی که مبادرت به تکمیل پرسش‌نامه نموده‌اند)، ۷۶ نفر زن و ۳۳ نفر مرد بودند. درصد بیشتر دانشجویان دختر نشان‌گر روند افزایشی پذیرش دانشجویان دختر در رشته‌ی کشاورزی در سال‌های اخیر است. همچنین ۹۷ نفر (۸۹/۰۰ درصد) از دانشجویان مورد مطالعه در زمان انجام پژوهش مجرد بودند. نیمی از دانشجویان مورد مطالعه در مرکز استان (یاسوج) متولد شده‌اند (۴۴/۴ درصد)، همچنین تعداد دانشجویان متولد شده در شهرستان ۴۳ نفر بودند. این در حالی است که تعداد اندکی از دانشجویان مورد مطالعه روستازاده بودند. این امر نشان می‌دهد دانشجویان رشته‌ی کشاورزی به طور غالب شهری هستند. از نظر محل سکونت در زمان تحصیل نیز یافته‌ها نشان داد، ۴۵ نفر ساکن خوابگاه، ۵۱ نفر ساکن منزل شخصی، ۱ نفر ساکن در منازل اجاره‌ای (دور از خانواده) و چهار نفر نیز در منازل

خانواده خود دارای افرادی بودند که از سابقه‌ی تحصیل در رشته‌ی کشاورزی برخوردار بوده‌اند. بدیهی است وجود این افراد، منبع اطلاعاتی مناسبی برای آشنایی قبلی دانشجو با رشته‌ی کشاورزی می‌باشد.

۲. بررسی رابطه‌ی همبستگی گروهی از متغیرها با موفقیت تحصیلی

در جدول ۱ رابطه‌ی همبستگی گروهی از متغیرهای مورد بررسی در پژوهش حاضر و متغیر وضعیت تحصیلی دانشجویان دانشکده‌ی کشاورزی دانشگاه یاسوج به لحاظ مشروطی یا ممتاز (غیر مشروطی) بودن مورد بررسی قرار گرفته است. مرور پیشینه نگاشته‌ها مبین آن است که محققان در خصوص تعیین‌کنندگی سازه جنسیت بر موفقیت تحصیلی از اتفاق نظر برخوردار نمی‌باشند. گروه کثیری از صاحب‌نظران و متخصصان علوم تربیتی با مطالعات خود نشان داده‌اند که دختران دارای موفقیت تحصیلی بالاتری نسبت به پسران هستند (حجازی و امیدی نجف آبادی، ۱۳۸۵؛ خزاعی و همکاران، ۱۳۸۶؛ قوام و همکاران، ۱۳۸۴). این در حالی است که برخی مطالعات نیز حاکی از موفقیت تحصیلی بالاتر پسران در مقایسه با دختران بوده است (زمانی و امیری اردکانی، ۱۳۸۲). یافته‌های این مطالعه نیز نشان داد تفاوت معناداری در موفقیت تحصیلی دختران و پسران وجود دارد (جدول ۱). به عبارت دیگر تفاوت توزیع دانشجویان مشروطی و ممتاز از نظر ویژگی جنسیت به لحاظ آماری معنی‌دار است. بنابراین، چنین استنباط می‌گردد که جنسیت می‌تواند سازه‌ی تعیین‌کننده‌ای برای موفقیت دانشجویان در رشته کشاورزی باشد. فزون بر آن، یافته‌های این پژوهش حکایت از موفقیت تحصیلی بالاتر دختران نسبت به پسران دارد (جدول ۱). محققان علوم تربیتی بر این

دانشجویان مورد بررسی از پشتوانه‌ی مالی متفاوتی برخوردارند. این در حالی است که ۳۹/۲ درصد از دانشجویان مورد مطالعه بی‌نیاز به کمک هزینه‌ی مالی در زمان تحصیل بوده، و یا در این زمینه نیاز کمی احساس نموده‌اند. در این میان، ۴۷/۱ درصد دارای نیاز زیاد و بسیار زیاد به کمک هزینه مالی در حین تحصیل بوده‌اند. همچنین ۳۹ (۴۲/۲٪) نفر وام دریافت نموده که میانگین وام دریافتی ۹۱۵۷۴۰ ریال بوده است. بررسی وضعیت اشتغال دانشجویان در حین تحصیل آن‌ها نشان می‌دهد اکثر دانشجویان مورد مطالعه تنها به تحصیل اشتغال داشته (۸۶/۵۴ درصد) و ۱۳/۴۷ درصد از آن‌ها ضمن تحصیل دارای شغل و یا در جستجوی کار بوده‌اند. سطح تحصیلات پدران حدود ۳۸ درصد از دانشجویان مورد مطالعه در حد بی‌سواد، ابتدایی و سیکل می‌باشد. اطلاعات موجود نشان می‌دهد، این وضعیت برای مادران ۷۰ درصد است. بنابراین، مادران دانشجویان مورد مطالعه به لحاظ سطح تحصیلات در موقعیت نازل‌تری قرار داشته‌اند. ۲۷ درصد دانشجویان، دارای پدران با تحصیلات دانشگاهی بوده‌اند و این در حالی است که تنها چهار درصد از آنها دارای مادران با تحصیلات دانشگاهی بودند. شغل پدر در اکثر دانشجویان مورد مطالعه، غیرمرتبط با کشاورزی بوده است. تنها در ۱۰ درصد از دانشجویان، پدران در مشاغل دولتی کشاورزی، و در حدود ۱۲ درصد از آن‌ها نیز در مشاغل آزاد کشاورزی مشغول به کار بوده‌اند. در خصوص شغل مادران نیز اکثر مادران دانشجویان مورد مطالعه خانه‌دار بوده و تنها در مورد یک دانشجو، مادر به شغل آزاد کشاورزی اشتغال داشته است. از نظر تعداد اعضای خانوار، یافته‌های پژوهش نشان داد، میانگین تعداد اعضا در خانوارهای دانشجویان مورد مطالعه ۶/۷۴ با انحراف معیار ۱/۸۴ بوده است. ۲۳/۴ درصد از دانشجویان در

موفقیت تحصیلی دانشجویان کشاورزی مد نظر بسیاری از محققان بوده است. برخی یافته‌های این مطالعات حاکی از آن بوده که تبار روستایی و یا شهری داشتن تأثیری بر موفقیت تحصیلی نداشته است (حجازی، ۱۳۸۳). یافته‌های این مطالعه نشان داد اگر چه دانشجویان موفق و ناموفق در بین شهرنشینان بیشتر بوده، لیکن آزمون مربع کای به لحاظ آماری تفاوت معناداری در خصوص موفقیت تحصیلی دانشجویان از نظر محل تولد نشان نداد. فزون بر آن، رابطه بین محل تولد و موفقیت تحصیلی نیز معنادار نشده است. بنابراین، در یک جمع بندی می‌توان گفت تبار روستایی یا شهری داشتن نمی‌تواند بر موفقیت تحصیلی تأثیر قابل توجهی داشته باشد. اگر چه در خصوص تأثیر محل سکونت (خوابگاه و یا با خانواده) مطالعات متعددی صورت پذیرفته، لیکن اتفاق نظری در این خصوص وجود ندارد. بر اساس پژوهش حجازی و امیدی نجف‌آبادی (۱۳۸۵) بین موفقیت تحصیلی کسانی که در خوابگاه سکونت دارند و کسانی که با خانواده زندگی می‌کنند، تفاوت معنی‌داری وجود ندارد. در حالی که نتایج به دست آمده از تحقیق محمدی‌دینانی و فولادی (۱۳۸۰) نشان می‌دهد که دانشجویانی که در خوابگاه سکونت نداشته‌اند از موفقیت تحصیلی بالاتری نسبت به دانشجویان ساکن در خوابگاه برخوردار بوده‌اند. در این مطالعه، یافته‌های حاصل از آزمون مربع کای بین دو گروه دانشجویان موفق و ناموفق به لحاظ وضعیت محل سکونت در زمان تحصیل حاکی از تفاوت معنادار بین دو گروه بوده است (جدول ۱). به عبارت دیگر دانشجویانی که در خوابگاه سکونت داشته‌اند دارای موفقیت تحصیلی مطلوب‌تری در مقایسه با غیر خوابگاهی بوده‌اند. یافته‌های پژوهش در خصوص رابطه نوع پذیرش و موفقیت تحصیلی در جدول ۱ آمده است. همان‌گونه که مشاهده می‌گردد، رابطه

عقیده‌اند که فرزندان خانواده‌های کم جمعیت موفق‌تر از خانواده‌های شلوغ و پرجمعیت هستند. یافته‌های این مطالعه نیز مؤید این موضوع است. به طوری که نتایج حاصل از همبستگی بعد خانوار و موفقیت تحصیلی معنادار شده است و ضریبی معادل ۰/۲۳- $r =$ به خود اختصاص داده است. به عبارت دیگر نتایج این بخش تحقیق بیان می‌دارد به هر میزان خانواده شلوغ تر و پر جمعیت‌تر باشد، به همان میزان موفقیت تحصیلی دانشجویان در آن خانواده کاهش می‌یابد. بر مبنای یافته‌های این تحقیق، تأهل بر موفقیت تحصیلی تأثیر معناداری ندارد. به عبارت دیگر توزیع دانشجویان مشروطی و ممتاز از نظر وضعیت تأهل (مجرد یا متأهل) بر مبنای آزمون‌های آماری معنادار نیست (جدول ۱). فزون بر آن، رابطه‌ی موفقیت تحصیلی و وضعیت تأهل نیز معنادار نشده است. این یافته همسو با یافته‌های خزاعی و همکاران (۱۳۸۶) نیست چرا که آنان نشان دادند افراد جوان‌تر دارای موفقیت تحصیلی بالاتری هستند. پیرامون سن نیز وضع بر همین گونه است و رابطه معناداری بین سن و موفقیت تحصیلی برقرار نشد (جدول ۱). البته مطالعات معدودی به بررسی رابطه‌ی سن و موفقیت تحصیلی پرداخته‌اند و لذا مطالعات گسترده‌تر و بیشتری در این خصوص مورد نیاز است. یافته‌های حاصل از جدول ۱ نشان می‌دهد، رابطه‌ی معناداری بین اشتغال در زمان تحصیل و موفقیت تحصیلی برقرار نیست. به عبارت دیگر، شغل داشتن و یا فقط به تحصیل مشغول بودن تأثیری بر موفقیت تحصیلی دانشجویان کشاورزی ندارد. این یافته با یافته‌های زارع شاه‌آبادی (۱۳۸۱) و قوام و همکاران (۱۳۸۴) که به تأثیر اشتغال همزمان و تحصیل اشاره نموده و نتیجه می‌گیرند که اشتغال در طول تحصیل، موفقیت تحصیلی را به طور منفی متأثر می‌سازد، همخوانی ندارد. تبار روستایی یا شهری داشتن و تأثیر آن بر

رابطه مثبت و معناداری با علاقه به رشته تحصیلی دارد. این در حالی است که یافته‌های پژوهش حاضر این رابطه را تأیید نکرده و حاکی از آن است که رابطه‌ی معناداری بین موفقیت تحصیلی و علاقه به رشته‌ی تحصیلی برقرار نیست (جدول ۱). در مطالعات تربیتی همواره ارتباط معنی‌داری بین موفقیت و یا عدم موفقیت تحصیلی با تبار اجتماعی یافت شده است. بر طبق برخی از پیشینه‌نگاشته‌ها (خزاعی و همکاران، ۱۳۸۶)، عواملی چون شغل و تحصیلات والدین بر موفقیت و عدم موفقیت تحصیلی تأثیر می‌گذارند. نتایج حاصل از این مطالعه حاکی از آن است که بین تبار اجتماعی (شغل و تحصیلات والدین) و موفقیت تحصیلی دانشجویان کشاورزی رابطه‌ی وجود ندارد. همچنین یافته‌های تحقیق حاکی از آن بود که وضعیت اقتصادی خانواده نمی‌تواند بر موفقیت تحصیلی دانشجویان کشاورزی مورد مطالعه مؤثر باشد. این یافته ناهمسان با یافته‌های زارع‌شاه‌آبادی (۱۳۸۱) و ابدی و زمانی (۱۳۸۸) است. آن‌ها در تحقیقات خود نشان دادند، موفقیت تحصیلی با وضعیت اقتصادی خانواده، همبستگی مثبت دارد. نتایج تحقیق گرین و بایلر (Greene & Byler, 2004) نشان داد، داشتن زمینه‌ی قبلی فعالیت‌های کشاورزی تأثیر محدود و ناچیزی بر موفقیت تحصیلی دانشجویان داشته است. یافته‌های پژوهش حاضر نیز مؤید یافته‌های گرین و بایلر (Greene & Byler, 2004) بوده و نشان داد داشتن سابقه‌ی فعالیت کشاورزی دانشجو و یا سابقه‌ی تحصیل در رشته‌ی کشاورزی در خانواده تأثیری بر موفقیت تحصیلی دانشجوی رشته‌ی کشاورزی ندارد. از دید پژوهش‌گران مختلف (سیف، ۱۳۷۹؛ ولی‌زاده و همکاران، ۱۳۸۵؛ امینی و همکاران، ۱۳۸۹)، سبک‌های یادگیری که تعیین‌کننده عادات پردازش اطلاعات دریافتی افراد می‌باشد و نشان‌دهنده

معناداری بین موفقیت تحصیلی و نوع پذیرش وجود دارد. به نحوی که دانشجویان غیر بومی دارای موفقیت تحصیلی مطلوب‌تری در مقایسه با دانشجویان بومی بوده‌اند ($t=0/22$). این یافته ناهمسو با یافته‌های محمدی‌دینانی و فولادی (۱۳۸۰) است چرا که آن‌ها نشان دادند دانشجویان بومی موفق‌تر از دانشجویان غیر بومی بوده‌اند. یکی از دلایل این امر شاید بومی‌گزینی دانشجویان باشد که موجب شده دانشجویان بومی پذیرفته شده از توان علمی کمتری برخوردارند. بر همین اساس بسیاری از دانشگاه‌ها از جمله دانشگاه یاسوج همواره نقد خود را بر سیاست‌های بومی‌گزینی اعلام نموده است. در این پژوهش، یافته‌های حاصل از آزمون مربع کای تفاوت آماری معناداری از نظر وضعیت دوره‌ی تحصیلی در بین دانشجویان موفق و ناموفق نشان نداد (جدول ۱). به عبارت دیگر، موفق و یا ناموفق بودن دانشجو ارتباطی با روزانه و یا شبانه بودن وی ندارد. نتایج تحلیل همبستگی نیز مؤید این یافته بوده و رابطه‌ی معناداری را بین این نوع دوره و موفقیت تحصیلی نشان نداده است. بنابراین، می‌توان اذعان نمود که دانشجویان دوره شبانه از نظر تحصیلی نامطلوب‌تر و ضعیف‌تر از دانشجویان روزانه نیستند. یافته‌های حاصل از آزمون مربع کای نشان داد رشته‌ی تحصیلی رابطه‌ی با موفقیت تحصیلی ندارد (جدول ۱). به عبارت دیگر موفقیت و یا شکست تحصیلی در بین رشته‌های سه‌گانه‌ی کشاورزی مورد مطالعه یکسان بود. آزمون همبستگی نیز رابطه‌ی بین این دو را تأیید نکرده و نشان داد رابطه‌ی معناداری بین رشته تحصیلی و موفقیت تحصیلی وجود ندارد. در برخی مطالعات نیز رابطه‌ی بین موفقیت تحصیلی و علایق تحصیلی و شغلی به طور ریزبینانه‌تر مورد کوش قرار گرفته است (حجازی و امید‌نجف‌آبادی، ۱۳۸۵). در این مطالعات نشان داده شد که موفقیت تحصیلی

روش‌های ترجیحی افراد برای درک، سازمان‌دهی و ذخیره اطلاعات هستند، یکی از عوامل مؤثر در موفقیت تحصیلی فراگیران به شمار می‌روند. یافته‌های این تحقیق نیز نشان می‌دهد، دانشجویان موفق به لحاظ تجربه یادگیری عینی‌گراتر بوده و به دنبال تجربه عملی موضوع مورد یادگیری هستند. این در حالی است که دانشجویان ناموفق انتزاع‌گرا بوده و بیشتر به دنبال نظریه پردازی بوده‌اند. در برخی از پژوهش‌ها نقش مشاوره‌ی تحصیلی در موفقیت و پیشرفت تحصیلی مورد توجه قرار گرفته است. به عنوان مثال گنجی (۱۳۷۴) در مطالعه خود نشان داده است، مشاوره تحصیلی نظام‌های آموزشی برای توسعه شناخت در افراد نسبت به رشته‌ی تحصیلی تأکید شده و ماحصل این مهم دستیابی به پیشرفت

تحصیلی بیشتر قلمداد شده است. یافته‌های این تحقیق نیز نشان داد بین موفقیت تحصیلی و دریافت مشاوره تحصیلی رابطه مثبت و معناداری ($r=0/03$) وجود دارد. به عبارت دیگر به هر میزان مشاوره‌ی تحصیلی بیشتر شود، موفقیت تحصیلی نیز افزون خواهد شد. انگیزه‌ی تحصیل در رشته‌ی کشاورزی متغیری چندوجهی است. رابطه‌ی همبستگی بین ابعاد چندگانه این متغیر با وضعیت تحصیلی دانشجویان نشان می‌دهد، با علاقه به کسب علم و دانش، فرار از بیکاری، کسب شغل و درآمد رابطه نزدیک هرچند ضعیفی با وضعیت تحصیلی مساعدتر در دانشجویان دارند. لکن، فرار از سربازی انگیزه بهتری برای دستیابی به موفقیت بیشتر تحصیلی در آن‌ها بوده است ($p \leq 0/01$).

جدول ۱- نتایج حاصل از همبستگی گروهی از متغیرها با متغیر وضعیت تحصیلی

متغیر	R (مقدار ضریب همبستگی)	نوع آزمون	متغیر	R (مقدار ضریب همبستگی)	نوع آزمون
جنسیت	-0/14 [†]	کندال	سطح اقتصادی خانواده	0/08	کندال
سن	-0/03	اسپیرمن	میزان تحصیلات پدر	-0/06	کندال
وضعیت تأهل	-0/07	کندال	میزان تحصیلات مادر	-0/10	کندال
محل تولد	-0/13	کندال	شغل پدر	-0/002	کندال
محل سکونت	-0/25 ^{††}	کندال	شغل مادر	0/12	کندال
نوع پذیرش	0/22 ^{††}	کندال	تعداد اعضای خانواده	-0/23 [†]	اسپیرمن
نوع دوره	-0/07	کندال	علاقه به رشته کشاورزی	-0/18	اسپیرمن
رشته تحصیلی	0/06	کندال	علاقه به رشته تخصصی	-0/10	اسپیرمن
وضعیت اشتغال در زمان تحصیل	0/13	کندال	رضایت از تحصیل	0/10	اسپیرمن
فعالیت کشاورزی قبل از ورود به دانشگاه	-0/16	کندال	وضعیت مشاوره	0/03 [†]	اسپیرمن
نیاز به کمک هزینه تحصیلی	0/27 [†]	کندال	اطلاع از رشته در هنگام انتخاب	0/13	اسپیرمن
سابقه تحصیل کشاورزی در خانواده	-0/03	کندال	معدل دیپلم	-0/09	اسپیرمن

[†] معنی‌داری در سطح ۰.۰۵

^{††} معنی‌داری در سطح ۰.۰۱

اقتصادی دانشجویان و فراهم شدن هرچه بیشتر مشاوره وی انتظار موفق شدن بسیاری از دانشجویان فراهم می‌گردد.

برای تعیین میزان کارایی مدل رگرسیون لجستیک حاصل از این تحلیل، همچنین از شاخص درصد صحت گروه‌بندی نیز استفاده شده است که این شاخص میزان توانایی و دقت مدل رگرسیون لجستیک را در طبقه‌بندی صحیح دو گروه دانشجویان موفق و ناموفق (مشروطی) نشان می‌دهد. بر مبنای یافته‌های جدول ۳، مدل مذکور ۸۲/۵۶ درصد دانشجویان مورد مطالعه را به طور صحیح طبقه‌بندی نموده است. همان‌طور که در این جدول دیده می‌شود دقت مدل در مورد طبقه‌بندی صحیح دانشجویان موفق بیشتر از ناموفق (مشروطی) است به گونه‌ای که تابع مذکور، ۸۷/۲۷ درصد دانشجویان موفق را در گروه واقعی خود قرار داده در حالی که این درصد در مورد دانشجویان ناموفق (مشروطی)، ۷۷/۷۷ درصد می‌باشد (جدول ۳).

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

سنجش موفقیت‌ها و افت تحصیلی در آموزش عالی به طور اعم و آموزش عالی کشاورزی به طور اخص به دلیل بالارفتن هزینه‌های مراکز آموزشی اهمیت ویژه‌ای پیدا نموده و در دهه‌های اخیر افزایش این هزینه‌ها شتاب فزاینده‌ای به خود گرفته است. بنابراین، پژوهش حاضر با هدف شناسایی تعیین‌کننده‌های موفقیت تحصیلی دانشجویان کشاورزی دانشگاه یاسوج انجام پذیرفت که نتایج زیر حاصل گشت:

- بین جنسیت و موفقیت تحصیلی رابطه معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر دختران دارای موفقیت تحصیلی بالاتر از پسران بودند.

۳. مدل پیش‌بینی‌کننده موفق و یا ناموفق بودن دانشجویان

از روش‌های گوناگون و متنوعی برای پیش‌بینی موفق یا ناموفق بودن دانشجویان بهره گرفته می‌شود. از این میان، مدل رگرسیون لجستیک یکی از مطلوب‌ترین مدل‌هایی است که برای تجزیه و تحلیل و برآورد احتمال یک واقعه نظیر موفق یا ناموفق شدن دانشجویان مناسب است. در این پژوهش، براساس مدل رگرسیون لجستیک، تعیین‌کننده‌های مختلف در ویژگی‌های یادگیرنده، ویژگی‌های خانوادگی، ویژگی‌های محیط آموزشی، و ویژگی‌های مدرسه به عنوان سازه‌های مؤثر در پیش‌بینی و تخمین موفق و یا ناموفق بودن دانشجویان کشاورزی وارد مدل گردید.

یافته‌های مدل رگرسیون لجستیک نشان دهنده‌ی اهمیت تعیین‌کننده‌های گوناگون در موفق یا ناموفق بودن دانشجویان کشاورزی می‌باشد (جدول ۲). این سازه‌ها جنس، محل سکونت در زمان تحصیل، تعداد اعضا خانوار، نیاز به کمک هزینه، و میزان مشاوره دریافتی هستند. نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد ضریب رگرسیون لجستیک برای تعیین‌کننده‌های جنس، محل سکونت در زمان تحصیل، تعداد اعضا، نیاز به کمک هزینه، و میزان مشاوره دریافتی به ترتیب ۰/۵۱، ۰/۱۰۴، ۰/۱۹، ۰/۳۳، ۱/۵۵ محاسبه گردیده است و در صورتی که سایر شرایط ثابت بماند، به ازای یک واحد تغییر در وضعیت جنس، محل سکونت در زمان تحصیل، تعداد اعضا، نیاز به کمک هزینه، و میزان مشاوره دریافتی، لگاریتم نسبت بخت یا شانس (Odds) این که موفق و یا ناموفق شود به ترتیب ۰/۲۶، ۰/۰۱، ۰/۱۷، ۰/۴۶، و ۱/۷۵ اضافه می‌گردد (جدول ۲). بنابراین، از نتایج مدل رگرسیون لجستیک چنین استنتاج می‌گردد که در صورت بهبود وضعیت

جدول ۲- نتایج رگرسیون لجستیک تخمین اثر تعیین‌کننده‌های گوناگون بر موفقیت دانشجویان

ویژگی‌ها	ضریب B	SE	Wald	df	Sig.	eb
جنس	۰/۵۱	۰/۱۶	۰/۷۱	۱	۰/۰۳	۰/۲۶
سن	۱/۰۱	۰/۶۳	۱/۰۹	۱	۰/۲۱	۰/۲۵
وضعیت تأهل	۱/۲۴	۰/۷۲	۱/۱۸	۱	۰/۱۱	۰/۴۹
محل تولد	۰/۱۳	۰/۰۹	۰/۱۳	۱	۰/۱۴	۰/۷۵
محل سکونت	۱/۰۴	۰/۷۰	۱/۱۸	۱	۰/۰۰۳	۰/۰۰۱
نوع پذیرش	۱/۳۲	۰/۹۳	۱/۰۳	۱	۰/۲۳	۰/۱۵
نوع دوره	۱/۰۷	۰/۴۵	۱/۱۱	۱	۰/۰۷	۰/۰۲
وضعیت اشتغال در زمان تحصیل	۱/۵۴	۰/۱۸	۱/۲۶	۱	۰/۲۲	۰/۳۵
فعالیت کشاورزی قبل از دانشگاه	۱/۷۶	۰/۹۹	۱/۱۳	۱	۰/۱۸	۰/۸۶
نیاز به کمک هزینه	۱/۳۳	۰/۹۲	۱/۹۸	۱	۰/۰۱۲	۰/۴۶
سابقه تحصیل خانواده در کشاورزی	۱/۱۸	۰/۳۳	۱/۳۰	۱	۰/۱۴	۰/۵۵
تحصیلات پدر	۱/۰۹	۰/۷۲	۱/۲۲	۱	۰/۹۷	۰/۳۲
تحصیلات مادر	۰/۲۴	۱/۲۹	۰/۰۰۵	۱	۰/۹۴	۱/۲۷
شغل پدر	۱/۴۴	۱/۲۳	۱/۳۳	۱	۰/۲۱	۰/۲۹
شغل مادر	۱/۰۷	۱/۰۹	۰/۱۲	۱	۰/۲۵	۰/۷۶
تعداد اعضا خانواده	۰/۱۹	۲/۵۱	۱/۲۸	۱	۰/۰۳۲	۰/۱۷
علاقه به رشته کشاورزی	۱/۴۲	۱/۳۴	۰/۶۵	۱	۰/۱۸	۰/۶۴
علاقه به گرایش تخصصی	۱/۳۱	۱/۲۰	۰/۴۴	۱	۰/۲۱	۰/۲۹
رضایت از تحصیل	۱/۰۵	۷/۰۹	۰/۸۱	۱	۰/۹۳	۰/۵۱
وضعیت مشاوره	۱/۵۵	۱/۲۰	۱/۰۱	۱	۰/۰۱	۱/۷۵
اطلاع از رشته در هنگام انتخاب	۰/۹۳	۱/۸۹	۰/۲۵	۱	۰/۶۰	۰/۳۵
معدل دیپلم	۱/۶۷	۲/۰۷	۰/۱۷	۱	۰/۶۳	۰/۸۷
تجهیزات و فضای آموزشی	۱/۰۷	۱/۱۰	۱/۱۴	۱	۰/۲۲	۱/۰۵
تجهیزات و امکانات رفاهی	۰/۱۱	۰/۲۳	۰/۴۳	۱	۰/۴۲	۰/۹۱
برنامه‌درسی	۱/۲۴	۰/۷۸	۱/۱۲	۱	۰/۱۶	۰/۵۶
ویژگی‌های علمی مدرس	۱/۸۴	۰/۹۸	۱/۲۸	۱	۰/۲۴	۰/۷۱
مهارت‌های تدریس و آموزش	۰/۴۱	۰/۲۲	۰/۶۵	۱	۰/۲۳	۱/۲۴
مقدار ثابت	-۱۹/۰۱	۴/۳۴	۲/۵۱	۱	۰/۱۵	۰/۰۰۱

$\chi^2 = 23/19$, $P = 0/001$, Cox & Snell R Square = 0/11, Hosmer and Lemeshow Test = 17/43, $P = 0/85$

جدول ۳- نتایج گروه‌بندی حاصل از مدل رگرسیون در دانشجویان موفق و ناموفق

آمار صحت پیش‌بینی	پیش‌بینی شده		موفق و یا ناموفق بودن دانشجو
	ناموفق (مشروطی)	موفق	
٪۸۷/۲۷	۷	۴۸	موفق
٪۷۷/۷۷	۴۲	۱۲	ناموفق (مشروطی)
٪۸۲/۵۶	درصد کل موارد درست پیش‌بینی شده		

تحصیلی در بین دانشجویان موفق و ناموفق نشان نداد. به عبارت دیگر موفق و یا ناموفق بودن دانشجویان ارتباطی با روزانه و یا شبانه بودن وی ندارد. نتایج تحلیل همبستگی نیز مؤید این یافته بوده و رابطه‌ی معناداری را بین این نوع دوره و موفقیت تحصیلی نشان نداده است.

- یافته‌های تحقیق حاکی از آن بود که وضعیت اقتصادی خانواده نمی‌تواند بر موفقیت تحصیلی دانشجویان کشاورزی مورد مطالعه مؤثر باشد.

- یافته‌های تحقیق همچنین نشان داد بین موفقیت تحصیلی و دریافت مشاوره تحصیلی رابطه مثبت و معناداری ($T=0/72$) وجود دارد. به عبارت دیگر به هر میزان مشاوره‌ی تحصیلی بیشتر شود، موفقیت تحصیلی نیز افزون خواهد شد.

- نتایج حاصل از رگرسیون لجستیک نشان داد سازه‌های جنس، محل سکونت، تعداد اعضاء، نیاز به کمک هزینه، و میزان مشاوره‌ی تحصیلی از سازه‌های پیش‌بینی‌کننده‌ی موفقیت و یا عدم موفقیت تحصیلی دانشجویان محسوب می‌گردند. بر اساس یافته‌های پژوهش پیشنهادهای زیر ارائه می‌گردند:

- یافته‌ها نشان داد، مشاوره تحصیلی نقش به‌سزایی در موفقیت تحصیلی دارد. بنابراین، پیشنهاد می‌گردد مشاوره دانشجویی از سوی اساتید و معاونت آموزشی دانشگاه جدی گرفته شده و با تبیین سازوکارهای مناسب به گونه‌ای نظام‌مند و منسجم، برنامه مشاوره دانشجویی پی‌گیری و دنبال شود.

- کمک هزینه تحصیلی نقش به‌سزایی بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان دارد، لذا پیشنهاد می‌شود صندوق رفاه تدابیر مطلوب‌تری در جهت گسترش اعطای وام‌های تحصیلی و کمک هزینه بیاندیشد.

- بین بُعد خانوار و موفقیت تحصیلی رابطه منفی و معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر، به هر میزان خانواده شلوغ‌تر و پر جمعیت‌تر باشد به همان میزان موفقیت تحصیلی دانشجویان در آن خانواده کاهش می‌یابد.

- بر مبنای یافته‌های این تحقیق نشان داده شد که تأهل بر موفقیت تحصیلی تأثیر معناداری ندارد. به عبارت دیگر، توزیع دانشجویان مشروطی و ممتاز از نظر وضعیت تأهل (مجرد یا متأهل) بر مبنای آزمون‌های آماری معنادار نیست.

- یافته‌های حاصل از مطالعه همبستگی سن و موفقیت تحصیلی در این تحقیق نشان داد بین موفقیت تحصیلی و سن رابطه‌ی معناداری وجود ندارد. به عبارت دیگر، سن نمی‌تواند محدود‌کننده‌ی تحصیل گردد.

- یافته‌های این تحقیق نشان داد رابطه‌ی معناداری بین اشتغال در زمان تحصیل و موفقیت تحصیلی برقرار نیست. به عبارت دیگر، اشتغال داشتن و یا فقط به تحصیل مشغول بودن تأثیری بر موفقیت تحصیلی دانشجویان کشاورزی ندارد.

- یافته‌های حاصل از آزمون مربع کای بین دو گروه دانشجویان موفق و ناموفق به لحاظ وضعیت محل سکونت در زمان تحصیل حاکی از تفاوت معناداری بین دو گروه بوده است. به عبارت دیگر، دانشجویانی که در خوابگاه سکونت داشته‌اند دارای موفقیت تحصیلی مطلوب‌تری در مقایسه با غیر خوابگاهی بوده‌اند.

- یافته‌های پژوهش نشان داد، رابطه معناداری بین موفقیت تحصیلی و نوع پذیرش وجود دارد. به نحوی که دانشجویان غیر بومی دارای موفقیت تحصیلی مطلوب‌تری در مقایسه با دانشجویان بومی بوده‌اند.

- در این پژوهش یافته‌های حاصل از آزمون مربع کای تفاوت آماری معناداری از نظر وضعیت دوره‌ی

- از آنجا که سبک‌های یادگیری دانشجویان متفاوت بوده، این تفاوت بر موفقیت تحصیلی آنان مؤثر است، پیشنهاد می‌گردد کارگاه‌ها و برنامه‌های آموزشی گوناگونی در خصوص سبک‌های یادگیری و روش‌های تدریس مؤثر برای اعضای هیأت علمی دانشگاه یاسوج برگزار گردد.

- در بومی‌گزینی در پذیرش دانشجویان باید تجدید نظر صورت پذیرد، چرا که یافته‌ها حاکی از تأثیر منفی توجه به بومی‌گزینی در موفقیت تحصیلی است. - از آنجا که دانشجویان ساکن خوابگاه از موفقیت تحصیلی مطلوب‌تری برخوردار بودند، تجهیز خوابگاه‌ها و امکانات رفاهی نظیر برخورداری از سالن‌های مطالعه، شبکه اینترنت، سامانه‌ی مطلوب سرمایه‌ی و گرمایشی توصیه می‌گردد.

منابع

- ابدی، ب. و زمانی، غ. (۱۳۸۸). عوامل تأثیرگذار بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان کشاورزی: مورد مطالعه دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز. *علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران*، ۵ (۲): ۳۱-۴۴.
- اسماعیلی، م. (۱۳۷۶). بررسی رابطه برخی عوامل مؤثر در موفقیت تحصیلی دانشجویان بورسیه اعزامی به خارج از کشور در دوره دکتری از سال ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۵. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، بخش روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی تهران.
- امینی، ن.، زمانی، ب. ع.، و عابدینی، ی. (۱۳۸۹). سبک‌های یادگیری دانشجویان پزشکی. *مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی*، ۱۰ (۲): ۱۴۱-۱۴۷.
- بلوم، ب. اس. (۱۳۵۵). ارزشیابی تکوینی و ارزشیابی مجموعی از آموخته‌های دانش‌آموزان. ترجمه ابراهیم کاظمی، تهران: انتشارات دانشگاه تربیت معلم.
- بیگدلی، ا.، و ملک‌زاده، پ. (۱۳۸۳). بررسی عوامل مؤثر در پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه سمنان. دومین سمینار سراسری بهداشت روان دانشجویان، آبان ۱۳۸۳، صص ۴۲-۳۶.
- پورآتشی، م.، موحدمحمدی، ح.، و شعبانعلی فمی، ح. (۱۳۸۸). شناخت سبک‌های یادگیری دانشجویان رشته کشاورزی و تأثیر آن بر پیشرفت تحصیلی. *علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران*، ۵ (۱): ۳۷-۴۶.
- تارنمای تابناک (۱۳۹۰). سرانه‌ی هزینه هر دانشجو در ایران. موجود در سایت اینترنتی: <www.tabnak.ir/news/>
- حجازی، ی. (۱۳۸۱). نقش ویژگی‌های شخصیتی، تبار اجتماعی، و ضوابط‌گزینش در موفقیت تحصیلی و عملکرد شغلی دانشجویان کشاورزی دانشگاه تهران. پایان‌نامه دکترا رشته آموزش کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه تهران.
- حجازی، ی. (۱۳۸۳). نقش عوامل اجتماعی - اقتصادی در موفقیت تحصیلی و عملکرد شغلی دانشجویان کشاورزی دانشگاه تهران. *نامه علوم اجتماعی*، ۲۳: ۲۷-۴۲.
- حجازی، ی.، و امید نجف‌آبادی، م. (۱۳۸۵). عوامل مؤثر بر موفقیت تحصیلی دانشجویان کشاورزی. *مجله علوم کشاورزی ایران*، ۱: ۱۹-۲۵.
- خزاعی، م.، رضائی، م.، و خزاعی، ص. (۱۳۸۶). بررسی ویژگی‌های فردی و تحصیلی دانشجویان پزشکی ناموفق در مقایسه با دانشجویان موفق. *مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی سمنان*، ۹ (۲): ۸۷-۹۲.
- خنک‌جان، ع. (۱۳۸۳). بررسی سبک‌های یادگیری دانش‌آموزان مراکز تیزهوشان و عادی دختر و پسر با توجه به پیشرفت تحصیلی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه شیراز.
- رضوی، ع.، و شیری، ا. ع. (۱۳۸۴). بررسی تطبیقی رابطه بین سبک‌های تفکر دختران و پسران دبیرستانی با پیشرفت تحصیلی آنان. *فصلنامه نوآوری‌های آموزشی*، ۴ (۱۲): ۸۶-۱۰۸.

- رهابی، ز. (۱۳۸۴). بررسی نقش آموزش عالی در حل مشکل اشتغال فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها دانشگاه کارآفرین نیازهای بازار. تدبیر، ۱۶(۱۵۹): ۱۰-۸۸.
- زارع شاه‌آبادی، ا. (۱۳۸۱). تأثیر فقر اقتصادی و عوامل آموزشی بر افت تحصیلی دانشجویان در دانشگاه یزد. فصلنامه جمعیت، ۱۰(۴۱): ۶۹-۸۸.
- زمانی، غ. (۱۳۷۸). کارآیی آموزش عالی متأثر از اهداف و برنامه تحصیلی دانشجویان. فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، ۱۸: ۷۳-۹۵.
- زمانی، غ. و امیری اردکانی، م. (۱۳۸۲). موفقیت تحصیلی از دید فرهیختگان کشاورزی. مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز، ۲۰(۱): ۹۴-۱۰۹.
- سیف، ع. ا. (۱۳۷۹). روانشناسی پرورشی. ویرایش پنجم. تهران: انتشارات آگاه.
- شکراله‌زاده، ف. (۱۳۸۹). بررسی رابطه جهانی شدن و توانمندسازی زنان (مطالعه موردی دانشجویان دختر دانشگاه شهید چمران اهواز). پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی، دانشگاه شهید چمران اهواز.
- صالحی، م. و عنایتی، ت. (۱۳۸۸). مقایسه هنجار استراتژی‌های مطالعه و یادگیری (LASSI) و رابطه آن با پیشرفت تحصیلی دانشجویان. فصلنامه اندیشه‌های تازه در علوم تربیتی، ۴(۳): ۶۳-۸۱.
- عراقی، ا. (۱۳۸۴). بررسی علل و عوامل افت تحصیلی دانش‌آموزان. روزنامه کیهان، سال شصت و سوم، شماره ۱۸۲۲۱.
- قوام، م.، پورملک، ف.، و ایمانی، و. (۱۳۸۴). تأثیر اشتغال دانشجویان دندانپزشکی بر موفقیت تحصیلی آنان در دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران سال (۸۲-۱۳۸۳). مجله دندانپزشکی جامعه اسلامی دندانپزشکان، ۱۷(۱): ۱۰۴-۱۱۲.
- گنجی، ح. (۱۳۷۴). تفاوت‌های فردی، خانوادگی، فرهنگی دانش‌آموزان در فرایند یادگیری. تهران: انتشارات اداره کل آموزش و پرورش.
- مجدفر، م. (۱۳۷۱). تکنولوژی و تکنولوژی آموزشی. تهران: انتشارات انیس.
- محمدی دینانی، م.، و فولادی، م. ح. (۱۳۸۰). بررسی وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی مطالعه موردی دانشکده کشاورزی فجر دانشگاه شهید باهنر کرمان. اقتصاد کشاورزی و توسعه، سال نهم، ۹(۳۴): ۳۲۷-۳۴۱.
- نجاتی، ر. و برزآبادی فراهانی، د. (۱۳۸۶). ارزیابی روایی سازه و پایایی ابزارهای سنجش سبک‌های یادگیری زبان انگلیسی. پژوهش زبان‌های خارجی، ۴۲: ۱۰۵-۱۲۰.
- ولی‌زاده، ل.، فتحی‌آذر، ا.، و زمان‌زاده، و. (۱۳۸۵). سبک‌های یادگیری دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تبریز. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، ۶(۲): ۱۳۶-۱۳۹.
- هزاوه‌ئی، س. م. و فتحی، ی. (۱۳۸۵). مقایسه دو روش آموزش مشاوره و راهنمایی بر آگاهی، نگرش و عملکرد اساتید راهنمای دانشگاه علوم پزشکی. گام‌های توسعه در آموزش پزشکی، ۱(۲): ۸۵-۹۳.
- هزاوه‌ئی، س. م.، فتحی، ی.، و شمشیری، م. (۱۳۸۴). بررسی برخی علل مشروطی از دید دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی همدان در سال تحصیلی ۸۱-۱۳۸۰. گام‌های توسعه در آموزش پزشکی، ۳(۱): ۳۳-۴۲.
- Astin, F., Closs, S. J., & Hughes, N. (2005). The self-reported learning style preferences of female MacMillan Clinical Nurse Specialists. *Nurse Education Today*, 26 (6): 475-483.
- Felder, R. M., and Brent, R. (2005). Understanding student differences. *Journal of Engineering Education*, 94(1): 57-72.
- Garton, B. L., & Dyer, J. E. (2002). The academic performance and retention of college of agriculture students. *Journal of Agricultural Education*, 43 (1): 46-56.
- Garton, B. L., Dyer, J. E., & King, B. O. (2001). Factors associated with academic performance and retention of college agriculture students, *NACTA Journal*, 45 (1): 21-27.

- Gonzales, R. & N. Blanco. 1991. Parents and children academic values and school achievement. *International Journal of Educational Research*, 15 (2): 163-169.
- Greene, B. B., & Byler, B. L. (2004). Effects of pre-college agricultural background on student performance in college introductory agricultural courses. *NACTA Journal*, 48 (3): 14-18.
- Jeynes, W. (2003). *Divorce, Family Structure and Academic Success of Children*. Libra publishers, Gale Group Press.
- Johanson, D. (1991). Student achievement and factors related to achievement in a stat FFA Agricultural mechanics contest. *Journal of Agricultural Education*, 12: 23-28.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, Inc.
- Scheaffer, R. L., Mendenhall, W., & Ott, L. (1996). *Elementary survey sampling*. Pacific Grove (CA): Duxbury press.
- Senemoke, N., & Fogelman, K. (2003). *Effects of Enhancing Behavior of Student and Use of Feedback Corrective Produces*. Sage Press.
- Shih, C., & Gamon, J. A. (2002). Relationship among learning strategies, patterns, styles, and achievement in web-based courses. *Journal of Agricultural Education*, 43(4): 1-11.
- Wade, M. A. (2000). Improving student performance and faculty evaluation; A transactional relationship strategy. AAEA, Annual Meeting, American Agricultural Economics Association (Agricultural and Applied Economics Association) series, July 30-August 2, Tampa, FL.

Determinants of Educational Achievement: Comparative Analysis of Bachelor Agricultural Students in Yasouj University

M. Ahmadvand*, M. Nooripoor, and M. Sharifzadeh¹

(Received: Sep, 21. 2013; Accepted: Jun, 7. 2014)

Abstract

Educational achievement of agricultural students is one of the main concerns of higher agricultural education officials, because it is an important factor in their efficiency at work and improvement of agricultural development. Furthermore, as a large number of human resources receive agricultural education and training by universities so, recognizing the factors affecting agricultural students' achievement is a must to enhance educational planning and providing more appropriate educational strategies. Therefore, this study aims at discovering the effective factors in bachelor agricultural students' educational success in Yasouj University. For this purpose, a descriptive research method and a cross-sectional survey research approach were employed. Sampling procedure was stratified random sampling. Respondents were selected from two strata of outstanding and probation bachelor agricultural students. Accordingly, 55 outstanding and 54 probation bachelor students were interviewed with the aid of a questionnaire containing open and close-ended questions. In total, 109 agricultural students participated in this study. The face validity of the questionnaire was confirmed by some educational specialists. The result of reliability analysis indicated a value of 0.69 to 0.87 for Cronbach Alpha correlation coefficient. The results indicated some factors such as gender, residence location, type of enrollment and acceptance to university were different between two types of students and these factors affect agricultural students' educational achievement in Yasouj University. Furthermore, findings of logistic regression analysis revealed that sex, residence location, family number, academic counseling, and the need for financial aid were the best predictor for educational achievement. Therefore, improving financial aids and academic counseling were recommended.

Keywords: Educational achievement, Agricultural student, Higher education, Yasouj.

1- Assistant Professors, Dept. of Rural Development Management, Faculty of Agriculture, Yasouj University, Yasouj, Iran.

* -Corresponding Author, E-mail: mahmadvand@yu.ac.ir.